

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 98/21
Λουξεμβούργο, 9 Ιουνίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση T-665/20
Ryanair κατά Επιτροπής (Condor - Covid-19)

Το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει, λόγω ανεπαρκούς αιτιολογίας, την απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε η κρατική ενίσχυση της Γερμανίας υπέρ της αεροπορικής εταιρίας Condor Flugdienst

Εντούτοις, λόγω του οικονομικού και κοινωνικού πλαισίου που έχει διαμορφωθεί εν καιρώ πανδημίας Covid-19, το Γενικό Δικαστήριο αναστέλλει τα αποτελέσματα της ακύρωσης έως ότου η Επιτροπή εκδώσει νέα απόφαση

Τον Απρίλιο του 2020, η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή ατομική ενίσχυση υπέρ της αεροπορικής εταιρίας Condor Flugdienst GmbH (στο εξής: Condor), υπό τη μορφή δύο δανείων ύψους 550 εκατομμυρίων ευρώ, με εγγύηση του Δημοσίου και επιδοτούμενα επιτόκια. Σκοπός του μέτρου αυτού ήταν να αποζημιωθεί η Condor για τις ζημιές που υπέστη άμεσα λόγω της ματαίωσης ή του επαναπρογραμματισμού των πτήσεων της κατόπιν της επιβολής ταξιδιωτικών περιορισμών στο πλαίσιο της πανδημίας της Covid-19.

Η Condor είναι αεροπορική εταιρία η οποία ανήκε προηγουμένως στην Thomas Cook Group plc. Κατόπιν της θέσεως του ομίλου αυτού υπό δικαστική εκκαθάριση, η Condor αντιμετώπισε χρηματοοικονομικές δυσχέρειες και αναγκάστηκε να ζητήσει την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας τον Σεπτέμβριο του 2019¹. Η εν λόγω διαδικασία αφερεγγυότητας, η οποία θα έπρεπε να είχε περατωθεί μετά την πώληση της Condor σε ενδιαφερόμενο επενδυτή, παρατάθηκε τον Απρίλιο του 2020, καθότι ο επενδυτής απέσυρε την προσφορά αγοράς.

Με απόφαση της 26ης Απριλίου 2020, η Επιτροπή κήρυξε την κοινοποιηθείσα ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ². Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα.

Για να εκτιμήσει το ύψος των ζημιών που υπέστη η Condor λόγω της ματαίωσης ή του επαναπρογραμματισμού των πτήσεων της κατόπιν της επιβολής ταξιδιωτικών περιορισμών στο πλαίσιο της πανδημίας της Covid-19, η Επιτροπή υπολόγισε καταρχάς τη διαφορά μεταξύ των προβλέψεων σχετικά με τα κέρδη προ φόρων για την περίοδο από Μάρτιο έως Δεκέμβριο 2020, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν πριν και μετά την ανακοίνωση των ταξιδιωτικών περιορισμών και των μέτρων για τον περιορισμό της κυκλοφορίας. Στη συνέχεια, στο ποσό της διαφοράς αυτής προστέθηκαν τα έξοδα που συνδέονταν με την παράταση της περιόδου αφερεγγυότητας της Condor κατόπιν της αποτυχίας της πώλησής της στον ενδιαφερόμενο επενδυτή.

Η αεροπορική εταιρία Ryanair άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής, την οποία έκανε δεκτή το δέκατο πενταμελές τμήμα του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναστέλλοντας συγχρόνως τα αποτελέσματα της ακύρωσής της μέχρι την

¹ Παράλληλα με την κίνηση της διαδικασίας αφερεγγυότητας, η Γερμανία χορήγησε στην Condor ενίσχυση υπό τη μορφή δανείου διάσωσης ύψους 380 εκατομμυρίων ευρώ, προκειμένου να μπορέσει η τελευταία να συνεχίσει τις δραστηριότητές της κατόπιν της δικαστικής εκκαθάρισης του ομίλου στον οποίο ανήκε. Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2019, C(2019)7429 τελικό, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.55394 (2019/N) – Γερμανία – Ενίσχυση διάσωσης προς την Condor, η Επιτροπή ενέκρινε την εν λόγω ενίσχυση.

² Απόφαση C(2020) 2795 τελικό, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.56867 (2020/N, πρώην 2020/PN) – Γερμανία – Αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν στην Condor από την πανδημία της Covid-19 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

έκδοση νέας απόφασης. Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο της υποχρέωσης αιτιολογήσεως που υπέχει η Επιτροπή όταν διαπιστώνει την ύπαρξη άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των ζημιών, τις οποίες σκοπεύει να αποκαταστήσει ένα μέτρο ενίσχυσης, και των εκτάκτων γεγονότων κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως, η Ryanair προέβαλε, μεταξύ άλλων, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως εκ μέρους της Επιτροπής, καθόσον η τελευταία ουδόλως εξήγησε τους λόγους που την οδήγησαν να συμπεριλάβει, κατά τον υπολογισμό των ζημιών που μπορούσαν να αποκατασταθούν με το επίμαχο μέτρο ενίσχυσεως, τα έξοδα που συνδέονταν με την παράταση της περιόδου αφερεγγυότητας της Condor κατόπιν της αποτυχίας της πώλησής της σε δυνητικό επενδυτή. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, μπορούν να αντισταθμίζονται, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, μόνον τα οικονομικά μειονεκτήματα που προκαλούνται άμεσα από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Πρέπει, επομένως, να υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ των ζημιών που προκλήθηκαν από το έκτακτο γεγονός και της κρατικής ενίσχυσης, απαιτείται δε η ακριβέστερη δυνατή αποτίμηση των ζημιών που προκλήθηκαν. Η Επιτροπή οφείλει συνεπώς να εξακριβώσει αν τα επίμαχα μέτρα ενίσχυσης προσφέρονται ή όχι για την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα, ενώ διευκρινίζεται ότι το άρθρο 107, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΛΕΕ αποκλείει μέτρα χαρακτήρα γενικού και ανεξάρτητου από τις ζημίες που υποστηρίζεται ότι προκλήθηκαν λόγω τέτοιων γεγονότων. Επιπλέον, η Επιτροπή οφείλει να ελέγξει αν το ποσό της χορηγηθείσας από το οικείο κράτος μέλος αντιστάθμισης περιορίζεται στο ύψος που είναι αναγκαίο για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστησαν οι δικαιούχοι του επίμαχου μέτρου.

Υπό το πρίσμα των ως άνω διευκρινίσεων, το Γενικό Δικαστήριο αναλύει, πρώτον, τον δεδηλωμένο σκοπό του μέτρου ενίσχυσης και διαπιστώνει ότι, κατά το ίδιο το γράμμα της προσβαλλομένης απόφασης, σκοπός του μέτρου ενίσχυσης ήταν να αποζημιωθεί η Condor αποκλειστικά για τις ζημίες που προκλήθηκαν άμεσα από τη ματαίωση και τον επαναπρογραμματισμό των πτήσεων της λόγω των ταξιδιωτικών περιορισμών που επιβλήθηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας της Covid-19, αποκλεισμένης κάθε άλλης πηγής ζημιών που συνδέονται γενικότερα με την πανδημία.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή έκρινε ότι τα επιπλέον έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Condor εξαιτίας της παράτασης της διαδικασίας αφερεγγυότητας προκλήθηκαν άμεσα από την εν λόγω ματαίωση και τον επαναπρογραμματισμό των πτήσεων. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή περιορίστηκε να αναφέρει ότι ήταν «θεμιτό» να προστεθούν στις προς αποκατάσταση ζημίες τα επιπλέον έξοδα που προέκυψαν στο πλαίσιο της παράτασης της διαδικασίας αφερεγγυότητας της Condor, χωρίς να εξηγήσει, κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή, τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η καθοριστική αιτία των εν λόγω εξόδων ήταν η ματαίωση και ο επαναπρογραμματισμός των πτήσεων της Condor που κατέστησαν αναγκαίοι στο πλαίσιο της πανδημίας της Covid-19.

Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της προσβαλλομένης απόφασης ότι η πώληση της Condor απέτυχε εξαιτίας της ματαίωσης και του επαναπρογραμματισμού των πτήσεων. Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η διαδικασία αφερεγγυότητας, η οποία κινήθηκε πριν από την εμφάνιση της πανδημίας της Covid-19, οφειλόταν στις χρηματοοικονομικές δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπιζε η Condor κατόπιν της εκκαθάρισης της μητρικής εταιρίας της. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή αν η ματαίωση και ο επαναπρογραμματισμός των πτήσεων της Condor λόγω των ταξιδιωτικών περιορισμών που επιβλήθηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας ήταν πράγματι η καθοριστική αιτία των επιπλέον εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Condor λόγω της παράτασης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, και να αιτιολογήσει επαρκώς κατά νόμο την απόφασή της ως προς το ζήτημα αυτό.

Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε τον τρόπο με τον οποίο αποτιμήθηκαν τα επιπλέον έξοδα που προκάλεσε η παράταση της διαδικασίας αφερεγγυότητας,

ούτε το είδος των συγκεκριμένων εξόδων. Η Επιτροπή δεν απάντησε εξάλλου στο ζήτημα κατά πόσον ήταν το σύνολο ή ένα τμήμα μόνο των εξόδων αυτών που θεωρήθηκε ότι οφειλόταν άμεσα στη ματαίωση και τον επαναπρογραμματισμό των πτήσεων της Condor.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά την άμεση αιτιώδη συνάφεια μεταξύ, αφενός, των εξόδων που προκλήθηκαν από την παράταση της περιόδου αφερεγγυότητας και, αφετέρου, της ματαίωσης και του επαναπρογραμματισμού των πτήσεων της Condor εξαιτίας των ταξιδιωτικών περιορισμών που επιβλήθηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας της Covid-19. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η ακύρωση οφείλεται στην ανεπαρκή αιτιολογία της προσβαλλομένης απόφασης και ότι η άμεση αμφισβήτηση της νομιμότητας της είσπραξης των προβλεπόμενων από το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης χρηματικών ποσών θα είχε ιδιαίτερως επιζήμιες συνέπειες για την οικονομία της Γερμανίας, σε ένα οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο που ήδη χαρακτηρίζεται από τη σοβαρή διαταραχή της οικονομίας που προκάλεσε η πανδημία της Covid-19, το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει να αναστείλει τα αποτελέσματα της ακύρωσης της προσβαλλομένης απόφασης έως ότου η Επιτροπή εκδώσει νέα απόφαση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποιήσεώς της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106